

ספר

שבה י האר"י

הגדולות אשר עשה אדונינו מאור עינינו איש
אלקים גורא מאד רוח ה' דבר בו קדוש ה'

החסיד כמוהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זצוק"ל לה"ה
זי"ע ועכ"א.

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ד

ואלה מוסיף על הראשונים: ציוני המקראות ומאמרי הז"ל.

שְׁבַחֵי הָאָרֶץ

אִישׁ חֵיהָ בְּאֶרֶץ הַצִּבִּי וּשְׁמוֹ רַבִּי שְׁלֹמֹה ז"ל זֹהִיתָ הָאִישׁ הַהוּא
תָּם וַיִּשְׁדַּךְ יָדָא אֱלֻקִּים וְסֹד מִדְעָ. וַיְהִי הַיּוֹם וּנְשֹׂאֵר בְּבֵית
הַכְּנֶסֶת לְבָדוֹ עֹמֵד וְלֹמֵד וּנְגַלָּה אֵלָיו אֱלֹהֵיהוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב
וַיֹּאמֶר לוֹ דַּע שְׁשֵׁלִיחָ ה' אֲנִי אֵלֶיךָ לְבִשְׂרֶךָ שֶׁאֲשַׁתְּךָ תִּהְיֶה וְתִלְדַּךְ לְךָ
בֶּן וְקִרְאָתָ שְׁמוֹ יִצְחָק וְהוּא יַחַל לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד הַקְּלִיפּוֹת
וְעַל יָדוֹ יִתְקַנּוּ כִּמָּה נִפְשׁוֹת שֶׁהֵם בְּגִלְגּוֹל וַיְגַלֶּה סוּדוֹת הַתּוֹרָה
שֶׁהֵם סְתוּמִים וּפִירוּשׁ סֵפֶר הַזְּוָהָר וּשְׁמוֹ יֵצֵא בְּכָל הָעוֹלָם, לִכְן הַזְּוָהָר
וְהַשְּׁמֵר שֶׁלֹּא תִמּוֹל אוֹתוֹ עַד שֶׁאֲבֹא אֲנִי וְאֵהִיָּה סַנְדֵּק הַיֶּלֶד, וַיְהִי
כְּכֹלֹתוֹ לְדַבֵּר בְּעֵלֶם מִמֶּנּוּ וּנְשֹׂאֵר כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בּוֹכָה
וּמִתְפַּלֵּל לַה' וְכֵן הָיָה אוֹמֵר רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם קִיָּם הַבְּשׂוּרָה שֶׁבְּשֵׁרְתָנִי
וְאָף עַל פִּי שֶׁאֲנִי הַגּוֹן וְכֹדָאֵי לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה וְלֹא לְמַעַנִּי וְאֵל יִגְרַמּוּ
עֲוֹנוֹתַי לְבַטֵּל מִמֶּנִּי בְּשׂוּרָה אֲשֶׁר בְּשֵׁרְתָנִי, וּבְלִילָה הַלֵּךְ לְבֵיתוֹ וְלֹא
גִילָה הַסּוּד אֲפִילוֹ לְאִשְׁתּוֹ. וַיִּדַּע שְׁלֹמֹה אֶת אִשְׁתּוֹ וְתִהְיֶה וְתִלְדַּךְ בֶּן
וְנִתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת אֹרֵחַ וַיִּשְׂמַח הָאִישׁ בִּיּוֹצֵא מִחֲלָצֵיו וּבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי
הוֹלִיכֻהוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְמוֹלוֹ כִּמְנַהֵג וְאֲבִיו הָיָה מִסְתַּכֵּל בְּבֵית
הַכְּנֶסֶת בְּכָל אַרְבַּע פִּינּוֹתָיו לְרֹאֲתוֹ אִם בָּא אֵלָיו ז"ל כְּאֲשֶׁר אָמַר
וְלֹא רָאָהוּ וְכָל הָעָם אֲצִים לְאֹמֵר גֵּשׁ הַחֹזֵק בְּבִנְךָ לְמוֹלוֹ, הוּא הַשִּׁיב
שְׁעָרֶיךָ לֹא בָאוּ כָּל קְרוֹבוֹי וְעֵבֶר בּוֹזֵה כִּמוֹ שְׁעָה, וְאֵלָיו לֹא בָּא,
וְאֵז דָּבַר בְּמִרְרוֹת נִפְשׁוֹ וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ אַחַר שֶׁאֵלָיו לֹא בָּא עֲוֹנוֹתַי
הֵטוּ אֱלֹהִים שֶׁלֹּא נִתְקַיְּמָה בִּי הַבְּשׂוּרָה, וְהוּא כְּשֶׁהִיָּה בּוֹכָה וְחָנָה אֵלָיו
נְגַלָּה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לֹא תִבְכֶּה עֵבֶד ה' קָרֵב אֵל הַמּוֹכֵחַ וְעֲשֵׂה אֶת
עוֹלָתְךָ שְׂכוּלָה כְּלִיל לְאִשִּׁים וְשֵׁב עַל כִּסְאֵי וְאֲנִי אֲמוֹל אֶת הַיֶּלֶד
וְנִתְעַכְּבְתִּי, לְדַעַת הַתְּשׁוּמֹר מִצּוֹתַי וְאִם תִּשְׁמַע לִי, וְאֵז לָקַח אֵלָיו
הַיֶּלֶד מִיַּד הָאִשָּׁה וַיִּמַּל אֶת הַיֶּלֶד וְלֹא רָאָהוּ אַחַר זוּלָתוֹ, וְתִכְפֵּי בְּהַגִּיעַ
הַיֶּלֶד לְבֵיתוֹ נִתְרַפְּאָה מִיִּלְתּוֹ כֵּן שְׁנִימוֹל מִכְּמָה שְׁנַיִם וַיְגַדֵּל וַיְגַמֵּל

ומיד הוליכותו לבית הספר ותכף למד יותר מהילדים אשר כגילו, וכשהיה בן ה' שנים למד מקרא ומשנה וכשהיה בן שמונה שנים למד תלמוד ועיין וחקר, ובזמן הזה נפטר אביו ז"ל ויהי אחרי ימי אבלו, ותאמר לו אמו הידעת שאני עתה אלמנה ואין לי יכולת לקנות לך ספרים כאשר ראוי לך ואך אם אתה לו שמעני נקומה ונלכה אצל דודך אשר במצרים ושם לא תחסר דבר ויאמר יצחק הנני, ויקומו וילכו מצרימה ודודו קבלו בסבר פנים יפות וחלה פני הרב בצלאל אשכנזי ויקחהו לתלמיד וכן עשה ולמד עמו וראה דעתו זך ויקרא לפניו, ובשתי שנים גברה חכמתו על כל רבני מצרים ולא היה שום בעל ספר יכול לעמוד כנגדו מפני עוצם פלפולו, ואז דודו נתן לו את בתו לאשה ועשה לו כבוד גדול ונתן לו מוהר ומתן. ויום אחד היה יושב בבית הכנסת להתפלל ואיש אחד היה יושב אצלו, ויפן הרב וירא בידו ספר ופנה אליו וראה בו סודות עליונים, ואחר התפלה אמר הרב לאותו האיש הגד לי מה כתוב בספר הזה, ויען האיש ויאמר לו מה אדבר כי ה' מנעני מכבוד כי מן האנוסים אני, ולפי שראיתי כל אחד מתפלל מתוך הספר ומפני הבושה לקחתי זה הספר ואיני יודע מה כתוב בו אמר לו הרב אם כן מכור לי זה הספר ואתן לך סידור גם כן אמר לו וכי מתוסר דמים אני שאתן לך הספר בדמים אך תאמר לחמיק שיותר לי המכס הנוגע לסחורתי ואתן לך הספר, ובהיות שהרב היה חושק בספר זה חילה פני חמיו ושמע לדבריו ולקח הספר, והרב היה מעיין בזה הספר ובספר הזוהר בכל מאמצי כוחו ובסגופין ותעניות ועל ידי מעשים אלו זכה שבכל לילה היו אומרים לו בחלום שההבנה אשר הבין במאמר הזוהר אינה הבנה ולפעמים היו אומרים לו שההבנה שהבין היא הבנה נכונה אבל אינה כוונת הרשב"י, ולפעמים היו אומרים לו שאם ירצה להבין המאמר צריך שיעשה עוד סגופין, וכן היה עושה, וכראות כן הלך ונסגד במצדים הישנה ששה שנים והיה לומד ביום ובלילה בקדושה ובטהרה עד שזכה שבכל לילה היו מעלים נשמתו ושואלים לה באיזה ישיבת של מעלה רוצה לעלות אם לישיבת ר' אליעזר הגדול או לישיבת דבי עקיבא או לישיבת הרשב"י, ולמקום שהיא רוצה מוליכים אותה והיו מוסרים לה סודות נוראים ובבקר לא היה שוכח דבר והיה

מגלה לתלמידיו. והעיד פעם אחת החסיד כמוהר"ר ר' אברהם הלוי כי פעם אחת בשבת פ' בלק נכנס אצלו ומצאו ישן שינת צהרים [שאמר הרב ע"ה, כי הוא מצוה לישן שינת הצהרים בשבת ומועיל לגשמה משא"כ בחול ששינת הצהרים הוא היזק לגשמה מפני שאם הרויחה נשמתו איזה גשמה של צדיק שנשתתפה עמו בלילה בשעה שעלתה נשמתו בפקדון לצורך מ"ן כידוע ליודעי חן וכשישן שינת הצהרים אותה נשמת הצדיק שבאה לסייעו במצות פורשת ממנו ואפשר שתתלבש במקומה נשמת איזה אדם רשע להחטיאו יען כי ביום אינה מקבלת השכינה הנשמה בסוד פקדון כי אין צורך בה אל הזיווג ונשאר משוטטת בעולם באויר ויכול להפסיד ולא להרויח וזה דוקא בצדיקים אבל ברשעים הוא להיפך השינה הוא טוב להם מטעם אולי יזכה לעבור גשמה טהורה ותתפרש מהם גשמתם הרעה (סנהדרין ע"א:)] ומהו' אברהם הלוי מצאו שהיה מרחיש בשפתיו בתוך השינה והלך לו כמוהר"ר אברהם הלוי והטה את אזנו ע"ג הפה של מהר"י זכרובו לברכה לשמוע מה שהוא מדבר, בתוך כך גיעור הרב משנתו וראה אותו עומד על גביו א"ל מה אתה רוצה בכאן א"ל ימחול לי האדון שראיתי לכ"ת מרחיש בשפתיו והטיתי את אזני כדי להקשיב מה שמדבר הרב א"ל האר"י ז"ל תמיד כשאני ישן גשמתי עולה למעלה דרך שבילין ונתיבות הידועין לי ומלאכי השרת באין כנגדי ומקבלין נשמתי ומביאין אותי לפני מטטרון שר הפנים והוא שואל אותי לאיזה ישיבה אני רוצה לילך כגו' ובאותן הישיבות מוסרין לי רזי וגנוזי התורה אשר מעולם לא גשמעו ולא גודעו אף בזמן התנאים ע"ה. א"ל כמוהר"ר אברהם הלוי ולא יגלה לי הרב מה שלמדו לו עתה בזה הפעם, התחיל הרב ע"ה לשחק אמר אני מעיד עלי שמים וארץ אילו הייתי דורש שמונים שנים רצופים בלי גוזמא לא יכולתי לסיים מה שלמדתי בזה הפעם בפ' בלעם והאתון. וכל זה זכה בארץ הקדושה אחר עלייתו ממצרים:

מעשה שהיה שאנשי צפת מינו עשרה חכמים ונבונים ובכללם האר"י ז"ל להיות ממוני העבירות, ויום אחד קם א' מהממונים לילך לבית הכנסת להיות מעשרה הראשונים כמנהגו הטוב ופתח החלון לראות אם האיר היום וראה אשה אחת מקושטת

יוצאה מפתח חצירה ויקם הממונה וילך אתריה וראה שנכנסה בחצר ששם היה איש חשוד באשת איש, ויאמר הממונה אכן נודע הדבר שהאשה הזאת מופקרת לזנות ושם אנשים לשומרם מעבירה, וילך הממונה לבית הכנסת וצוה לשמש שאחר התפלה יקבץ כל הממונים ויעש כן ונקבצו כולם וקם הממונה להעיד מה שראה בבקר, וקודם שפתח פיו קדמו הרב וא"ל סתום את פיך ואל תדבר סרה על בנות ישראל הכשרות שהאשה אשר ראית היא נקיה מכל חטא ולכן הלכה בהשכמה שלא יסתכלו בה בני אדם וסיבת הליכתה היתה ששם באותו חצר בא איש אחד ממערב והביא לה מבעלה אגרת ופקדון, ושלחה לו לאמר שישלח לה פקדונה ושלח לה לאמר שבעלה מסר לו סוד שיאמר אליה ומילי לא ממסרן לשליח ולכן הלכה, וכששמע הממונה כן סגר פיו והלך לעשות חקירה על הדבר ונמצא שצדקו דברי הרב ובא לפניו ואמר לו נעניתי לך מחול לי, ענה הרב ואמר לו מה עשית לי לך אל האשה ושאל ממנה מחילה על שחשדת אותה וכן עשה :

ונתחזק לנביא, ואפילו הכי שני ת"ח גדולים לא היו מאמינים בו, וביום אחד באו לנסותו ומצאו אותו בחוץ ויאמרו לו אתה האיש הנביא שאתה יודע מה שעשה האדם בימיו ומרוב ענותנותו כחש להם ואמר להם לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, ובעוד שהיה מדבר והנה איש עובר ונגע בלבוש הרב ויאמר לו ה' ימחול לך שהצרכתני לכמה טבילות בשבילך, ויהי כשמעם הדברים כן רצו אחרי האיש ויאמרו הגד נא לנו מה עשית שכך דבר עליך הרב, תגיד לנו ונלך עמך אצל הרב ונחלה פניו שיתן לך תקון ואם לאו ימות באין מוסר, ואז נבהל האיש ואמר מה אדבר ומה אצטדק האלקים מצא את עון עבדכם שהלילה הייתי שכור והנחש השיאני ובאתי על אשתי שלא כדרכה, ויהי כשמוע הרבנים כן, תמהו וילכו עם האיש והוא לפני הרב וחלו פניו שיתן לו תקון וכן עשה והרבנים לא משו מתוך האוהל :

ובכל זה עדיין הרח"ו היה בדמשק, ובכל לילה היה הרב מוציא נשמתו ומדבר עמו והרח"ו קם בבקר ומספר לתלמידיו אמר להם חכם אשכנזי יש בצפת וכל לילה הוא מוציא נשמתו ומדבר עמי שאלך אצלו וילמדני תורה וכמעט שהיה מלעיג עליו לפי

דעתו שהוא היה יותר חכם ממנו, ועוד שהוא חבר ספר פירוש על הזוהר. ויום אחד נתקשה במאמר אחד וטרח הרבה לעייך בו ולא הבינו ויום אחר מאמר שני ולא הבינו ושוב מאמר שלישי ואין מבין, ובראותו אמר אלך לי לעלות לראות בצפת תוכב"א וגם כן אראה את הרב אם הוא כפי השמועה אם לא, ויקם וילך לצפת ובו ביום בכניסתו בא לפני הרב וקבלו בסבר פנים יפות ועשה לו כבוד ושאל לו הרח"ו המאמר הראשון שנתקשה בו ואמר לו ההבנה, שאל על השני ופתח לו שערי אורה, שאל לו על השלישי ואמר לו (חגיגה ט"ו). עד כאן תחום שבת אינך ראוי לשמוע עוד, ונשאר הרח"ו כשועל לפני האר"י ויצא מלפניו בפחי נפש ובא לביתו ופשט את בגדיו ולבש שק וישב כל היום ההוא בתענית והוא בוכה ומתפלל לה' שיתנהו לחן ולחסד בעיני הרב שיקבלהו לתלמיד, ובבקר חזר לפני הרב ויתחנן לו שיקבלהו לתלמיד, ואז אמר לו הרב הראוי היה שלא לקבל אותך מפני העיכוב שנתעכבת זה שלשה חדשים, אבל התשובה שעשית אמש הועילה לך שאקבל אותך ולא אעלים ממך דבר ואז נפל לפניו ויאמר לו יחי המלך לעולם וישב ולמד עם החברים והיה לומד ושוכח עד שיום אחד הלך הרב עם החברים לטבריא והשקוהו מים מבארה של מרים ונתקיים תלמודו בידו :

ג זכה הרב שהיה מכיר בפרצוף האדם והיה יודע כל מה שעבר עליו מיום לידתו והעבירות שעשה ועל מה בא לעולם הזה לתקן. גם תמיד היה הרב הולך במדברות ללמוד תורה והיה אומר שצריך לעשות כן לשתף עצמו עם השכינה היושבת בגלות והיה אוכל עשבים מרים לקיים מ"ש (בראשית ג') וקוץ ודרדר. גם היה לומד הרב בגמרא ששה דרכים על דרך הפשט כנגד ימי החול, ואחד על דרך הסוד כנגד יום השבת :

ג יום אחד שהיו לומדים ופנה הרב וראה באילן שני עורבים והנוצה שלהם נמרטה, ויאמר להם רשעים בעולם הוזה הייתם מבקשים לעקור אומה שלימה, ועתה בצר לכם באתם אלי לכו לדרככם, וברחו והלכו להם, ושאלו החברים מה הדבר הזה, והשיב תדעו שאלו העורבים הם בלק ובלעם שהוציאו אותם מגיהנם להכניסם בגיהנם אחר קשה ממנו ובאו אלי שאמחול על עלבונך,

ואתפלל עליהם להצילם מגיהנם, לכן אמרתי להם כן :

גם יום אחד שהיו לומדים אמד הרב לחבדים אני רואה שתי שידות מקושטות נכנסים בחדר פלוני אשר שם שני בחודים לטמא אותם, ויש יכולת בידי להצילם, ולפי שהם גרמו לעצמם שהם עוסקים בכשוף איני מצילם שעל כן אמרו רז"ל הבא ליטמא פותחין לו והחברים עשו חקירה ומצאו שצדקו דברי הרב :

גם יום אחד שהיו לומדים, באמצע הלימוד אמר הרב שתוקו, ואחר כך אמר ברוך דיין האמת, שאלו לו למה אמד כך, אמר להם תדעו ששמעתי הכרוז שמכריו ברקיע שיבא ארבה בכל גבול צפת ויאכל את כל עשב הארץ ולא ישאר מחיה בצפת, וכל זה בשביל עני אחד שמו רבי אלטאראז שיושב ומתרעם על הקב"ה על רוע מזלו ובוכה במרירות נפשו והשי"ת לא יכול להתאפק על שכיניו הרעים שיודעים בצערו ואין מרחמין עליו, לכן נגזרה גזרה זו. לכן למען ה' גבו ביניכם מעות והוליכו לו לעני הלז (יונה א') אולי יתעשת האלקים לנו ולא נאבד, וכן עשו וגבו ביניהם כמו חמשה זהובים ושלחו לו על ידי אחד מן החברים, ויבא לביתו ומצא אותו מושכב ארצה והוא צועק ובוכה, ויאמר לו החבר, מה לך כי תזעק, א"ל ולא אבכה על רוע מזלי שכל פרנסתי ופרנסת בני ביתי היה שהייתי ממלא מים ומוכר והיום נפלו הקורות ונשברו החביות והקנקנים ואין לי במה לקנות אחרים תחתיהם ולזה אני בוכה לפני ה' לאמר וכי יותר רשע אני מכל העולם, ויהי כשמוע החבד שצדקו דברי הרב, אז נתן לו המעות ואמר לו בשבילך נגזרה גזרה עלינו, לכן מחול לנו והתפלל לה' שיבטל הגזרה, וכן עשה והפיל עצמו לארץ ובכה לפני ה' שיבטל הגזרה, והחבר חזר למקומו וספר לחברים וחזרו ללמוד ובאמצע הלימוד ותחשך הארץ וישאו עיניהם ויראו חיל כבד של ארבה וייראו מאוד, אמר להם הרב אל תיראו שכבר מחל העני על עלבונה ונתבטלה הגזרה ועתה אל תיראו וכן היה, ויהפוך ה' רוח חזק וישא את הארבה לא נשאר ארבה אחד בכל גבול צפת, א"ל הרב ברוכים תהיו שבשבילכם נתבטלה הגזרה, ומאותו היום והלאה היו כל אנשי צפת משגיחים על העני ההוא :

גם יום אחד אמר להם הרב לחברים תדעו שלמחר נקרא מאמר

פלוני בס' הזוהר והוא קשה ההבנה לכן עיינו בו היטב ויאמרו
כן נעשה, ובלילה כל אחד עיין בו, ובבקר באו כלם וישאלו איש
לרעהו על הבנת המאמר ונמצאו כלם שוים בהבנה ויאמרו וכי
על חנם אמר לנו הרב שהוא קשה לכן נחזור על המקרא וכן עשו
פעמים שלוש ולא חדשו דבר, וישבו ללמוד לפני הרב ואמר להם
כלכם שוים בהבנה או כל אחד יש לו הבנה אחרת, ויאמרו לו
כלנו שוים לטובה ותמהין אנו על דברי מר שאמר שהוא קשה
ההבנה וכמדומה שהוא ט"ס, אמר הרב אין בו שום טעות לכן
יאמר אחד מכם ההבנה שהבין וכן עשו, והתחיל אחד מהם לומר
ההבנה שהבינו ובעודו מדבר באו קצת עופות וקרקרו הרבה, אמר
הרב לחבר שתוק שאלו העופות הם נשמות הצדיקים שבאו מגן
עדן לומר לכם שאתם טועים בהבנה כי כפי הבנתכם כך וכך קושיות
יש לכן שתוקו, ואני אומר ההבנה הנכונה וכן היה, וכשגמר ההבנה
פרחו העופות ונשארו החברים מתביישים, ויאמרו איש לרעהו איה
חכמתנו אנה נוליד חרפתנו וכי סומים היינו שלא ראינו הקושיות,
אמר להם הרב אפילו כפי הבנתכם כך סודות יש ואני אמרתי
לזכותכם ולכבוד הצדיקים שבאו:

גם יום אחד היה הרב ישן שינת הצהרים והיו שפתותיו דובבות
וכמהר"א ברוכים הטת אזנו אצל פי הרב לשמוע והנה הקיץ
הרב ומצאו עומד עליו ויאמר לו ימחול מר לפי שראיתי שפתי
צדיק דובבות הטיתי אזני לשמוע, אז שחק הרב ויאמר אלו הייתם
יודעים מה שקבלה נשמתי הלילה בפרשת האתון של בלעם ומעיד
אני עלי שמים וארץ שאם אשב שמונים שנה לא אסיים לומר.
אמרו לו החברים למה לא יחבר מר ספר מחכמתו, אמר להם אי
אפשר לפי שהכל קשור זה בזה, וכשאני פותח פי לדרוש לכם מתגבר
והולך כמעיק גובע ושוטף, ואני מבקש צנור קטן ודק כדי שתוכלו
לשמוע ולא תפסידו הכל כתינוק הנחנק מרוב החלב, א"כ איך
אחבר ספר ואיך אומר לכם מה שקבלה נשמתי לכן כל אחד יכתוב
מה ששומע ממני ועם כל זה לא ניתן רשות לכתוב כי אם דוקא
להרח"ו שהוא יורד לסוף דעתו. ואע"פ כן כל אחד היה כותב עד
שקרה יום אחד שקרא לספר תורה להר"מ משולם בפ' ויכתוב משה,
וכשירד מן התיבה בא לנשק ידי הרב אמר לו הרב הלא אמרתי

לכם לאמר שלא תכתבו מה שאתם שומעים ממני, והשיבו אדוננו מיום שצויתנו לא כתבנו אמר לו וכי ח"ו התורה משקרת שכתוב ויכתוב משה ועוד הקונטריסין שבחיקך יעידון שהם כתב ידיך מקרוב ואז נבהל ולא השיב :

ג יום אחד היה הרב דורש והיה תלמיד אחד מהרמ"ק ופנה אל דבר אחד שאמר הרב שהוא חולק על רבו ופנה הרב לצד אחד ואמר לו רבך פה יושב, ואמר לי שתכזב ואינו בדבריך, השיב ואמר לו (ב"מ פ"ו.) מאן מוכח, פנה פעם אחרת ואמר לו משם רבו ואם אין אתה מאמין לך לביתו ותקח ספר פלוני בדף פלוני ותמצא כמו שאמרתי, וכן עשה ופתח וראה שצדקו דברי הרב ובא והודה לו :

ג יום אחד נכנס הר"ש אוזידה לפני הרב ויקם הרב לפניו והושיבו לימינו ודבר עמו כל צרכו עד שהיה הדבר תמוה בעיני החברים, וכשיצא אמר לו הרח"ו מה היום שכל כך כבוד עשה מה שלא עשה כמה פעמים שהיה יוצא ובא, א"ל לא מפניו קמתי אלא מפני רבי פנחס בן יאיר שנכנס עמו בשביל מצוה שעשה שהוא היה עושה, וכשמוע הרח"ו כן ויקם וירץ לקראתו וישביעהו ויאמר לו בחיי אדונינו שתגיד לי מה מצוה עשית היום שכך אמר הרב, אמר לו קמתי בבוקר לילך לבית הכנסת כמנהגי להיות מעשרה הראשונים שמעתי קול בכיה גדולה והטתי עצמי לדעת מה היה הדבר וראיתי כולם ערומים ובוכים שבאו להם גנבים בלילה וגנבו כל מה שהיה להם ונכמרו רחמי ופשטתי כל מלבושי ונתתי להם והראיה שאני לבוש בגדי שבת. ויהי כשמעו כן נשקו על ראשו וברכו :

ג יום אחד אמר הרב לאחד מן החברים צא החוצה שהוא מובדל ויצא מלפניו ונהג נזיפה לעצמו כל היום, והיה בוכה ומתפלל כל היום לה' שאל יגרמו עונותיו שידחהו מלפניו, ויהי בבקר ובא לפני הרב בכה ויתחנן לו שיאמר לו מה עון עשה ולחזור בתשובה, אמר לו בשביל התרנגולים שבביתך אשר הם בתענית זה שלשה ימים והם צועקים לה' לכן הרחיקוהו מן השמים, ואם תקבל עליך שלא תסמוך על אשתך וקודם תפלה שתתן להם לאכול אז אתיר לך, וכן עשה והתיר לו :

גם יום אחד והם לומדים אמר להם הרב לחברים מכירים אתם לפלוני המקבץ, אמרו ימח שמו, א"ל תביאו לי מצודה ויביאו ונתנו הרב במקום אחד ותכף נפל עכבר ודבר הרב לעכבר בפני הכל, ויאמר לו מה חשבת כשהיית מלשין ומוסר ומאבד ממון ישראל דלית דין ולית דיין ח"ו, אז בכה העכבר ויתחנן לו שיתפלל לה' ויצילהו מכמה צרות בגלגול ויכנס לגיהנם ויאמר לו צא מכאן כי אינך ראוי ליכנס לגיהנם ויפתח המצודה ויצא והמה ראו כן ותמהו: גם שנה אחת הלך הרב למירון עם בנו שם בשמחה ובשירים במאכל ומשתה והחברים עמו, והר"א ברוכים היה מנהגו לומר נחם ה' אלקינו בברכת בונה ירושלים וגם שם אמרו, ואז נדרם הרב ויקץ ויאמר לו משם הרשב"י שלמה אמר נחם בהילולא דידיה, לכן בעוד שבעה ימים יאמר על בנו הגדול וכן היה, ואמר הרב שיש שורש וסוד גדול בזה ואין ראוי להתעצב בימים ההם, ומשם הלכו למקום שנתקבצו הרשב"י וחבריו ללמוד האדרא, וישב הרב במקום הרשב"י והושיב כל אחד מהם במקומו ולמדו שם האדרא ואמר הרב שכל אחד יש לו ניצוץ חברי הרשב"י וגילה סודות עמוקים ואמר להם אילו ניתן רשות לעין לראות הייתם רואים כנופיא גדולה של צדיקים ומלאכי השרת שבאו לשמוע האדרא מפנינו ואש לזהטת סובבת אותנו עד שגמרנו האדרא:

גם יום אחד הלך הרב עם החברים לגוש אצל ציון שמעיה ואבטליון ועשה ייחוד וכשגמר אמר להם לחברים משמם שיתפללו שלא ימות משיח בן יוסף בימיהם, ומרוב ענותנותו לא גילה עצמו שהוא המשיח עד יום מותו:

גם יום אחד מסר הרב ייחוד לאחד מן החברים שילך ויעשהו על כל הצדיקים והצדיק ימסור ויגלה לו בתנאי שלא ידבר עם שום אדם ולא יתן שלום לשום אדם, והלך החבר ועשה הייחוד והצדיק לא גילה לו דבר, ויבוא לפני הרב ויאמר לו הצדיק לא גילה שום דבר, והשיב לו הרב ולמה לא שמרת דברי שהרי במקום פלוני הקדמת שלום לפלוני ואז הודת החבר לדברי הרב:

גם יום אחד מסר הרב ייחוד להרח"ו שיעשהו בקבר אביי ורבא אשר באבנית וכן עשה, וכשחזר בא לפני הרב והרב קם מלא קומתו לפניו ועשה לו כבוד גדול, ויאמר הרח"ו (סנהדרין ס"ה:):

מה היום מיומים, והשיב לו לא מפניך קמתי אלא מפני בניהו בן יהוידע שבא עמך, והשיב הרח"ו אדוני לא כך היא המדה אביי ורבא שהיה הייחוד שלהם הם היו ראויים לבוא לא בניהו, והשיב לו הרב תדע שבמקום שישבת לחזור הייחוד שם קבור בניהו בן יהוידע ובהיות הנזכר נוגע אל שורש נשמתו לכן בא עמך. ויום אחד הלך הרב עם החברים לאבנית ובאמצע הדרך אמר לו הרב להרח"ו פה קבור בניהו ז"ל ופה ישבת לחזור הייחוד ואז זכר הרח"ו והודה לדברי הרב:

גם ערב פורים קרא הרח"ו לאלמנה אחת שהיתה בשכונתו, ואמר לה טולי שני זהובים שכרך ומחר בואי לפני הרב עם בתך ושאלי ממנו מעות פורים, וכשיאמר הרב תנו לה תאמרי להרב הצדקה שאני מבקשת ממנו שיראה ביד בתי ויאמר לה מזלה, והרח"ו היה עושה הדבר בערמה לפי שטרח הרבה עם הרב שילמדהו חכמת שרטוטי הידים והיה דוחה אותו בדברים, עתה כשיאמר הרב שרטוט זה מורה עושר או כיוצא בו יתלמד, ויהי בבוקר והרב היה דורש לחברים בהלכות פורים והנה האשה באה, ותאמר אדוני יודע שכל הפושט ידו ליטול נותנים לו ומכל שכן לאלמנה כמוני, אמר הרב תנו לה לקיים מצות פורים או השיבה האשה הגם שאני אלמנה איני כל כך עניה שאני ניוזנית במעשה ידי, אבל זאת הצדקה יעשה לי שיסתכל ביר בתי היחידה ויאמר לה מזלה, ויאמר לה לא יועיל תחבולות הרח"ו ברבר הזה שידעתי שהוא שם בפוך הדברים האלו, ואעפ"כ לא אוציאך ריקנית, אמרי לבתך שתתרחק ותשים ידיה על העמור ואומר לה, וכן עשתה ואמר לה כל מה שעבר עליה מיום לידתה ומה שיגיע לה עד יום מותה, והרח"ו נבהל ולא שת לבו עוד לזאת החכמה, ואמר לו הרב הלא אמרתי לך שדי לך בחכמת הקבלה שממנה תדע הכל:

מעשה שהיה בצפת תוב"ב שיצאו קצת בחורים לטייל בשדה ובעוד שהם יושבים ראו אצבע יוצא ונכנס בקרקע, אמר אחד מהם בדרך שחוק מי יתן טבעתו באצבע לשם קדושין, קם אחד מהם ונתן טבעתו באצבע ונתכסת האצבע עם הטבעת ויתררו כולם וישבוו העירה וברוב זמן נשכח הדבר, ואחר ימים שידך הבחור בתולה אחת ובהגיע זמן הנשואין נתקבצו הקהל ליתן לו

שבע ברכות והנה אשה צועקת לאמר מה מום מצא בי החתן שרוצה לישא אחרת אחר שקידשני, לכן אם תעשו לי דין תורה מוטב, ואם לאו אהרוג חתן והכלה הרי הטבעת בידי, והראתה אותו לכל והכירוהו שהיה שם החתן חקוק בו, מיד לקח אבי הכלה את בתו וילך לביתו ונהפך השמחה לאבל ונשארה האשה עם החתן, ושלח הרב אחרי החתן ודבר עמו בייחוד, רצונך לינשא עם השידה או לאו, ולא תירא שאני אצילך ממנה, או השיב הבחור מי הוא השוטה אשר חפץ לינשא לשידה, ומה אעשה לרוע מזלי והלואי אותו היום נשברה רגלי ולא הלכתי לטייל, אמר לו שב וצוה לשמש שיזמין השידה לדון לפניו, וילך השמש ויחפש אותה בכל הבית ולא מצאה ויחזור לפני הרב ויאמר לא מצאתיה, ויאמר לו הרב בבית היא ומפני הפחד נעלמה ממך, לכן תחזור ותגיע לסולם ואמור שליח הרב אני אם תבואי מה טוב ואם לאו יחרים אותך ואת משפחתך וכן עשה, ויהי ככלותו לדבר והאשה ירדה ותלך אחרי האיש ותבא לפני הרב ויאמר לה מה לך עם בחור זה לכי והנשאי לשד כמותך, וענתה האשה כך הוא הדין אחר שקדשני יכולה אני לינשא לאחר, אמר לה אלו קדושי טעות הם שלא ראה פניך ולא ידע שאת שידה ובדרך שחוק נתן טבעתו בידך, ואפילו הכי היתה משיבה לו על כל דבר עד שגער בה הרב ואמר לה אעפ"י שאין הדין כך אעשה שיתן לך גט ואם לא תרצי לקבל אחרים אותך ואת כל אשר לך, מיד קרא לסופר וכתב לה גיטה וקבלה והשביע אותה בחרם חמור שלא תעשה נזק לא לחתן ולא לכלה ידידה ולכל מה שיש להם, ותלך האשה ושלח הרב אחר אבי הכלה ועשה שיחזיר לו ארוסתו וכן עשה :

גם יום אחד היו לומדים בספר הזוהר בפ' בשלח במאמר שהקב"ה מזמין לאילה חד נחש וכו', ואמר הרב כאן יש סוד גדול ואין רשות לגלותו מפני הסכנה, וע"ד אמר הרשב"י בהאי תלתה לא תשאל ולא תנסה את ה' דייקא וע"ד וינס משה מפניו, והחברים והרח"ו לא שמעו ממנו והפצירו בו עד שפירש המאמר, ויהי ככלותו אמר להם כמה פעמים אמרתי לכם שיש סכנה ולא שמעתם בקולי עתה נגזרה גזרה על בני משה שימות בעוד שבעה ימים, ויחדדו החברים מאד, ויקם הרב וילך לביתו ושאל לאשתו על בנו משה

וא"ל יש כמו שעה אחת שבא מבית הספר בכאב הראש והנה הוא שוכב על המטה ויעל הרב אליו ויראה בשרו חם כאש בועדת וכבר ידע הרב שימות ולא הספיק שבעה ימים עד שמת בן הרב, ונתחרטו ולא הועיל להם, ואחר אכלו שלח אחריהם שהיו מתביישים ויבואו לפניו ויאמד להם אל תיראו שבשביל מיתת בני אעלים מכם דבר ח"ו, אפילו שאדע שימותו כלם לא אמנע מכם דבר ואז נפלו לפני דגליו ויאמרו יחי המלך ובניו לעולם :

גם יום אחד בא הרב משה אלשיך לפני הרב ויאמד לו מה פשעי ומה חטאתי שהאדון דוחה אותי בדברים ולמה לא אהיה כאחד מן החברים, ויאמר לו הרב הלא אמרתי למעכ"ת שלא בא לעולם הזה כי אם לתקן הפשט, והסוד כבר השלים נפשו בגלגול אחד כשהיה חוצפית התורגמן והוא ניצוץ ממנו, ואם לא יאמין לדברי מחר הוא ערב שבת ילך וישב במקום פלוני שאנו עוברים דרך שם לקבל שבת, אם יראה אותנו אז ידע שאני דוחה אותו בדברים, ואם לא יראה אותנו ידע שלא בא לזאת החכמה ואז נתדצה, ובבוקר קנה צרכי שבת וקודם חצות לבש בגדי שבת והלך וישב שם במקום אשר אמר לו הרב וישב כל היום מצפה, ובשעה שהיה הרב בא נפלה עליו תרדמה וישן, ועבר הרב וחזר ולא ראה אותו, עד שאמר הרב לחברים שיקיצו אותו פן יהרגוהו אנשי כפר, ויקיצוהו ויקם מבוהל ויאמר מה זאת שכל היום הייתי מצפה ועתה נפלה עלי תרדמה א"ל הרב ולא כך אמרתי למעכ"ת, לכן חזק ואמץ בחבורך שבו תאיר עיני הדורות. ועיי מעשים אלו יצא שמו בכל העולם :

ונמצאו אנשים מקושטנדינא שבאו לראות פני הצדיקים בצפת וראו את גדולת הרב, ובחזרתם לקושטנדינא ספרו מקצת שבחיו של הרב, והיה שם עשיר אחר שלא הגיח עבירה שלא עשאה, וכשמעו כזאת אמר אלך לי לצפת ואראה אם הרב יגיד לי מה שעשיתי ואחזור ע"י בתשובה, ויצא מן העיר, במלון אחד שחנה לקח כוס של יין לשתותו בחיי הרב כדי לנסותו, והרב בעוד שהיה לומד שחק שאלו לו החברים מה השחוק הזה, אמר להם תדעו שעשיר אחד יצא מקושטנדינא והוא עומד במלון פלוני וכוס של יין בידו ולנסותי שתה הכוס בחיי ובחייכם וכך תוארו וביום פלוני

יבוא, לכן הזוהרו בו שהוא נשמה גדולה של אחאב מלך ישראל. ויבא העשיר ההוא לצפת לפני הרב והרב עשה לו כבוד גדול, ויאמר לרב אם תגיד לי כל מה שעשיתי אחזור על ידך בתשובה ואם לאו ה"ו אומר דלית דין ולית דיין, ואז ציוה הרב שיצאו כל החברים מפניו שאינו רוצה לביישו, ואז אמר לו אתה פב"פ ממשפחה פלונית וכך עשית ביום פלוני ובמקום פלוני באשה פלונית ובזכור פלוני, ולא הניח דבר שלא תגיד לו עד שנבהל מפניו ואמר לו חטאתי ועל ידך אחזור בתשובה ונתן לו תקון גדול ושלח אחרי אשתו ובניו ומת בצפת בתשובה שלמה:

שוב מעשה באדם אחד עשיר שבא לפני הרב ואמר לו אתה הוא הנביא שיודע כל מה שיעשה האדם בחדרי חדרים, אמר לו אני, השיב לו אם תגיד לי מה שעשיתי אקבל תשובה ואם לאו כל אפיא שוין, ויקרב אליו הרב והגיד לו כל מה שעשה מיום שנולד, וגם כן אמר לו שבא על שפחתו ובכל הודה חוץ מן השפחה שכחש לו, א"ל הרב אם עתה אני מראה אותה לך מה תאמר, מיד נתן הרב ידו עליו והוציאה וכשראה אותה והכירה כמעט שפרחה נשמתו ונפל לפני רגלי הרב ואמר חטאתי וישר העויתי, וחזר הרב והשיב נשמתו אליו והאיש צועק בקול מר בוכה ומתחנן להרב שיסירה מעליו, ויאמר לו תדע שאחז"ל (ע"ז ה'): הבא על הגויה מתקשר עמה בכלב אפי' לעולם הבא ולזה היא קשורה ואינה יוצאה כי אם בתשובה גדולה ובתקונים, השיב האיש הנני אפילו לארבע מיתות בית דין, אז אמר לו הרב תיקונו בשרפה מיד הוציא מעות לקנות עצים לשורפו, א"ל הרב אין דיננו כאומות אלא צריך עופרת כדין, אמר האיש יהיה כמו שיהיה הנני אמות, אזי צוה הרב שיקנו עופרת ויבואו ויתנו על האש ואמר לו שיאמר וידוי שכיב מרע וכן עשה א"ל השלך עצמך לארץ והשליך עצמו אל הארץ ואמר לו פשוט רגליך ופשוט, פשוט ידיך ופשוט, סגור עיניך וסגור, פתח פיך ופתח והשליך בפיו מיני מתיקה שהיה מזומן וא"ל (ישעי' ו') וסר עוניך וחסאתך תכופר, לא תמות, והקימו מן הארץ וכתב לו תיקונים, ובכלל התיקון היה שיקרא בכל יום חמשה דפין מספר הזוהר אפילו בלי הבנה, ושלח אחר אשתו ובניו ומת בצפת בתשובה שלמה:

גם יום אחד בא לפני הרב בחוד אחד ונשק את רגליו וא"ל
שדצונו לילך לחו"ל שיגיד לו מה שיבוא עליו, ויאמר לו הרב
נוכח ה' דרכך ותלך לשלום ושם תקח לך אשה יפה מאוד ומהר
ומתן הרבה ותהיה נשוי עמה ששה חדשים ותמות האשה ולא
תידש ממנה כי אם ת"ד זהובים, והסיבה היא שהאשה ההיא באה
בגלגול אחד איש אשר כמוך והיה חבירך וציער אותך ששה חדשים
ולבסוף הוליד אותך לגוים והפסיד אותך ת"ר זהובים ועתה בא
לפרוע לך כנגד הששה חדשים שציערך שתתענג עמה ביפיה והת"ר
זהובים כנגד הת"ד זהובים שהפסידך, לכן אפילו הכי תאמר מחול
לך וכן היה:

גם יום אחד אמר לחברים מחר אני נותן לכם רשות שתלכו לטייל
במאכל ובמשתה בתנאי שתזמינו להרב בעל קול בוכים, אמרו
כן יהיה, אמר להם לכו אליו מעכשיו והזמינו לו קודם שיקבל
עליו תענית שאם יקבל אינו עושה ההתרה כמנהגו, אז הלך הרח"ו
ושני חברים עמו ויבואו לפני הרב ויאמר להם ברוכים הבאים אנה
עזבתם את אדוניכם ובאתם אלי, אמרו לו לזמן למר באנו שיבוא
מחר עמנו לטייל, אמר להם ולמה באתם אלי עכשיו ולא מחר
אמרו חשבנו שלא יקבל עליו תענית ומעכ"ת אינו עושה התרה,
השיב להם אם כל נבואתו של אדוניכם הוא כמו זה אינו כלום,
אמר לו הרח"ו מה לנו באלו הדברים אדוננו ורבינו הוא, יהיה
מה שיהיה מר יבא עמנו מחר, א"ל כן אעשה, ויהי בבוקר שלחו
אחריו וילך עמהם ויבואו לעין הזיתון לציון ר"י בר אלעאי וישבו
שם מדברים בדברי תורה והרב בא וקמו כולם והר' הנז' עשה לו
הידור והושיבו לשמאל, ישב מעט וקם הרב ודרש להם דרוש וגמר
ואמר קדיש וישב במקומו, אמר לו אדוני ערב לך הדרוש א"ל
לא כל כך, ואמר למה והשיב יש לי כך וכך קושיות בדבריו,
שדבר פלוני שאמר הוא הפך דברי הרשב"י בדף פלוני וכן על זה
הדרך כל הקושיות, ואז פנה הרב לחברים שראה שהמה ראו כן
תמהו איך יש לו קושיות בדרוש שלו, אמר להם הרב חבר כמו זה
הוא טוב (ב"מ פ"ד), לא כמותכם שעל הכל אתם מודים והחזיר
פניו אל הרב וא"ל יחזור מר הקדמה פלונית והשיב לו על כל
שאלותיו וכן עשה והוא לומד ההקדמה והתחיל לרמוז באצבעו

הקושיות שניתרצו וא"ל הרב ימהר מעלת כבוד תורתך וישאל שאלותיו ואשיב לו שהחברים רוצים לאכול, והשיב לו (איוב ל"ו) כתר לי זעיר ואחוך, ישב עוד מעט הרב וחזר הרב לומר לו שישלים וישיב הוא, אז קם הרב הגז' וא"ל חנוקא אתה רוצה לחנקני לא נשאר עוד קושיות יישר חיליה דמר, עתה ישב בראש שעד עתה לא הייתי מחשב אותך אפילו כקטן שבתלמידי, ועתה ידעתי שרוח ה' אתך ובקושי ישב הרב בראש, ויאכלו וישתו בשמחה רבה וישבו העירה, וכשבאו להפטר זה מזה הקדימו הרב וא"ל בטוב ילין מר והשיב בטוב גלין איני מניחך עוד עד שתתן לי תקון לנשמת, והרב דוחה אותו בדברים וילך לביתו, ובבקר בא לפני הרב והרב קם מלא קומתו לפניו והושיבו בכבוד גדול, ויאמר לו הנה באתי אליך שתתן לי תיקון אמר לו ח"ו מי אני שאתן למעכ"ת תיקון, א"ל הלא אמרתי שאני כלבי כן פי, מקודם לא הייתי מאמין כפי השמועה ועתה בעיני ראיתי הכל, והפציר בו הרבה עד שא"ל התיקון של מעכ"ת קשה שמא לא יעשהו, א"ל העבודה שאם יאמר לי שתקוני בארבע מיתות בית דין אקבל עלי והגני אמות, אז א"ל מעיד אני עלי שמים וארץ שלא ראיתי אחר זולתו שאפילו חטא אין בו לכן מה תיקון אתן לו, התיקון שלו הוא לאכול בכל יום תרנגולת שמנה וללמוד בתורה, והתעניות שעושה מעכ"ת עליו אחז"ל (תענית י"א): האי צורבא מרבנן דקא מתענה ליכול וכו', אז נשקו לרב ויצא מלפניו שמח וטוב לב והלך לביתו ועשה סעודה גדולה והזמין לרב והחברים, וכשזמן לרב וחביריו הלך להזמין לאחיו יפת הגדול הרב הגאון המופלג בדורו כמוהר"ר משה גאלנטי זכר צדיק וקדוש לברכה וזימן אותו לסעודה, וא"ל אחי מה היום מיומים, והשיב ואמר לו לפי שזמנתי את הרב יצחק אשכנזי לסעודה שעשיתי לו, אמר לו בדקת אותו ויש אתו דבר ה', אז ספר לו כל המאורעות אמר לו אם כן מצוה לילך לזאת הסעודה ויבא עמו, וכשנכנס בפתח הבית ויקומו הרב והחברים על רגליהם מפניו ועשו לו כבוד גדול והפצירו בו שישב בראש, ומרוב ההפצר ישב הגאון בראש וישמחו זה בזה ויאכלו וישתו, וכשגמרו הסעודה הלכו כל אחד לביתו, ובבקר קם הגאון וילך לביתו, ויחרד יצחק חרדה גדולה בראותו את הגאון שהוא

בא ויאמר לו מר קץ בחיי שרוצה להמיתני למה טרח כל זה הטורח
 לבא אלי, היה לו לשלוח אחרי ואני הייתי הולך אצלו, אמר לו
 וענותך תנחני ביאתי לפניך היא שתתן תיקון לנשמתני, אמר לו הרב
 מה אני ומה חיי שאתן תיקון למעכ"ת בחיי דמר יניחני, אמר לו
 וכי איני יודע להשביעך בשם המפורש שתגיד לי כל מה שאתה
 רואה במצחי, לכן אחלה פניך שתגיד לי קודם שאתכעס, אז ראה
 הרב בפניו ואמר לו ספק גזל יש ביד מר, וכשמוע הגאון כך הלך
 לביתו ויפשוט בגדיו וילבש שק ואפר וישב על הארץ ויתן קולו
 בבכי גרול לאמר אנה אוליך את חרפתי אחר שאני דיין בצפת
 ויהא בידי ספק גזל ובכה עד שלא נשאר בו כח עוד לבכות וכל
 בני ביתו ראו ויתמהו, ואז שאל מעט מים להשיב רוחו אליו וצוה
 לשמש שיקבץ לו כל העושים מלאכתו מלאכת הבגדים אנשים ונשים
 ויבואו לפניו ויתמהו בראותם אותו יושב באפר, וא"ל שמעו נא
 דברי ועשו אתי חשבון מה אני חייב לכם, והשיבו כולם פה אחד
 ואמרו אדוני אין שום אחד ממנו יודע חשבון לפי שכל דבר מעות
 שאנו מקבלים ממר יש לנו ברכה בהם לאכול ולשתות וללבוש
 זהוהו, ואם כן מה חשבון נעשה עמך שהרי מיום שאנו עוסקין
 במלאכתך אין אנו מחשיבין המעות שנותן לנו מר לראות כמה הם,
 אז אמר הגאון אכן גודע הדבר וא"ל דעו שיש דין ויש דיין בעולם
 לכן אני יושב בכך וזה הדבר עונש לי שסוף סוף בן אדם אני,
 לכן מכאן ואילך אם תקבלו עליכם שתדקדקו עמי בחשבון אפילו
 בפחות משהו פרוטה מה טוב, ואם לאו אבטל מלאכתי, שאיני
 רוצה ליכנס לגיהנם בידיים, לכן עתה על העבר הרי מעות לפניכם
 טלו מה שתרצו, א"ל אדונינו מה נקח אחר שאין אנו יודעים בחשבון
 וכי מותר לנו הגזל, א"ל אתקן אתכם שתקחו מה שתרצו ותאמרו
 בלב טוב הרי קבלנו כל מה שחייב לנו החכם מיום שאנו עוסקים
 במלאכתו ואם חייב לנו יותר הרי אנו מוחלים לו מאחד עד אלף
 מחילה גמורה וגם אני אומר לכם כן, מיד מחלו מחילה גמורה ולא אחד
 מהם לקח שום פרוטה זולת אשה אחת שלקחה שני מצריות והפציר
 בה לקחת יותר ולא רצתה והלכו כולם, והרב לבש בגדיו והלך לו
 לבית הרב והרב קדמו באמצע הדרך ויאמר לו ומה כל החרדה
 הזאת שעשה מר, א"ל וכי קלה בעיניך לדידי ספק גזל, א"ל כבר

עבר, א"ל תראה אם יש עוד יותר, א"ל לא נשאר דבר, א"ל והיכן היה חספק גדול, השיב לו באותה אשה שלקחה שני מצריות, והטעות היה שזאת האשה היתה טווה דק ויש לה יתרון שכר משאר הטווי ומר נתן לה כשאר הטוויין עב, ואז נשקו לרב וברכו ואף הגאון עשה לו סעודה גדולה והיה נותג בו כבוד גדול:

מעשה שיום אחד בא לפני הרב ח"ר יעקב אבולעפיא וקדמו הרב וא"ל כבודך רוצה להלוך למצרים ומבקש ממני שאכתוב לך כתב ואמר הן, א"ל לך לשלום שהוא הכרת גדול הליכתו א"ל מהו ההכרת אחר שאין אני הולך בשליחות מצוה, א"ל בחזרה תדע ההכרת, מיד כתב לו הכתב ונתן לו וא"ל ימהר יחישה הליכתו וכן עשה, ויקם וילך מצרימה ועשו לו נדבה חשובה לכבוד הרב והיה רצונו לבוא בדרך על הגמלים א"ל אהובו למה לו לרכוב על הגמל שהוא קשה עליו יקנה לו (מגילה ט'). נושא אדם וילך בנחת עם רוכבי סוסים, וכן עשה ויצא בשירא וכמו שהיה רואה שהם עושים הרוכבי סוסים כן היה עושה, ויהי היום נחו רוכבי הסוסים כמנהגם וגם החכם עמהם ומיד נפלה עליו תרדמה וישן וקמו כולם ללכת שהגיעו הגמלים והקיצו אותו, ויקם ויתר את חמורו וילך החמור והוא חזר וישן שיעור שתי שעות וכשקם לא ראה שום אדם ויתרד והתחיל לרוץ אורח והיה בצער גדול, וסמוך לערב ראה חורשים שמח ואמר אלך עמהם וירץ לקראתם ויבוא אל המקום וישב שם מעט וראה שהחורש היה מכה השוורים באכזריות, עוד מעט וראה שנהפך החורש לשור והשור נעשה אדם ואסרו בעול והתחיל להכותו, וכן על זה הדרך היו עושים ונבהל החכם ולא היה לו מקום לברוח שאינו יודע הדרך והיה בצער גדול כי לא נעשתה מחשבתו וכשבא השמש נעשו שלשתם בני אדם ונתנו קולם בבכי ודברו עמו וא"ל ברוך הבא, כבודך מצפת א"ל הן, א"ל הרב אשכנזי יושב בצפת א"ל הן, אז נפלו לפני רגליו ובכו וגם החכם בכה עמהם ויאמרו לו ראה כבודך בצערנו ויאמר כן א"ל למען ה' רחם עלינו שבני ישראל אנו, וכשתלך לצפת תכף לך לפני- הרב ונפול לפניו שיתקן אותנו שאין אנו יכולין עוד לסבול הצרות, ויאמר החכם כן אעשה, והשביעוהו שבועה חמורה שכל תיקון שיאמר לו הרב שיעשתו ואז לקחוהו

ונתנוהו בשיירא כהרף עין ותשב רוחו אליו, וכשבא לצפת תכף בא לפני הרב והרב קדמו וא"ל בשביל השורים אתה בא אלי ידעתי, מחר בא אצלי וכן עשה, ואמר לו הרב דע כבודך ההכרח שאמרתי לך בלכתך זה הוא שכבודך משורש נשמתם, ודע שהם פלוני בן פלוני, שאל לו מה היו עונותם, א"ל בשביל השחתת פאת ראשם, א"ל וכי מה שייכות יש לפאה בשורים א"ל לא קרית א"ל אדוני דבר זה אינו כתוב לא בגמרא ולא במדרש, א"ל מקרא מלא הוא א"ל פסוק זה לא יש בתורה א"ל ר"ת לא תקיפו פאת ראשכם הוא פר לומר כל המקיף פאת ראשו מתגלגל בפר, צריך אתה להתענות מחר ולכיון כך וכך לשם פלוני וכן על זה הדרך כתב לו כל התיקונים והסגופין שהיו צריכין לעשות עד שנתקנו אותם האנשים ובאו לאותו החכם בחלום א"ל תנוח דעתך כאשר נחה נפשנו מאותו היום שהתחלת לעשות התיקונים שא"ל הרב שבתיקון אחד שעשית הוציאנו מאותה העבודה הקשה שראית והכניסונו לגיהנם וכן על זה הדרך בכל תיקון שהיית עושה היו מוציאין אותנו מעול כבוד ליותר קל ממנו עד שהכניסונו לגן עדן:

מעשה שפעם אחת בערב שבת סמוך להכנסת כלה יצא הרב ותלמידיו חוץ לעיר צפת לבוש ארבע בגדי לבן הירלא"ק ושפיצ"א וכתונת ומכנסים כדי לקבל השבת והתחיל מזמור לדוד הבו לה' בני אלים ופזמון מיוסד לקבלת שבת ומזמור שיר ליום השבת וה' מלך בניגון נאה, ובתוך שהיו משוררים אמר הרב לתלמידיו חברים רצונכם שגלך לירושלים קודם השבת ונעשה שבת בירושלים [וירושלים היא רחוקה מצפת יותר מכ"ה פרסאות] והשיבו קצת מן התלמידים ואמרו אנו שומעים בכך, וקצת השיבו ואמרו קודם גלך ונודיע לנשותינו ואחר כך גלך, ואז נתחרד הרב חרדה גדולה והכה כף אל כף ואמר אוי לנו שלא היה בנו זכות להגאל שלפי שמאנתם בדבר חזר הגלות לאיתנו בעו"ה ואלו הייתם משיבים כלכם פה אחד שאתם מרוצים לילך בשמחה גדולה תכף היו נגאלים כל ישראל שעתה היתה השעה עומדת להגאל: **מעשה** שפעם אחת אמר הרב לתלמידיו ביום שבת קודש אם תקבלו שלא תדברו כלום בבית הכנסת בשחרית עד אחר יציאת ב"ה ולא ימלא אחד מכם פיו בשחוק מכל מה שתראה, כי אני

אתפלל עמכם היום לפני התיבה ואקרא לס"ת הז' רועים, והשיבו
 התלמידים לאמר אנחנו מקבלים עלינו בשמחה כל אשר ציונו
 אדונינו, ואמר להם רואה אני ברוח הקודש שאחד מכם יהיה נענש
 על שישחוק והם הפצירו בו מאד עד שעשה את רצונם, ובאו לב"ה
 וקרא את אהרן לכהן ובא וקרא בעצמו הפרשה שלו ואמר הברכה
 בתחילה ובסוף, וכן משה במקום לוי וקרא הפרשה שלו ואמר הברכות
 והלך לו, וכן אברהם יצחק ויעקב, וכן יוסף הצדיק קראו להיות
 ששי, ולשביעי קרא לדוד בן ישי והיה מראה עצמו מרקד ומשחק
 מפזז ומכרכר בכל עז לפני ארון ברית ה' והוא חגור אפוד ומעיל
 בד על מתניו, [והנה מיכל בת שאול נענשה על זה מפני ששחקה
 בלבה ואמרה (שמואל ב' ו') כהגלות נגלות אחד הריקים היום לעיני
 העם ולעיני אמהות עבדיו. והיא לא ידעה הסוד הגדול והנורא הזה
 כי מדת מלכי בית דוד היא דמיון הלבנה דלית לה מגרמה כלום
 ואם אין לה אור מהשמש לא תאיר ואין לה שפע ח"ו ותמיד בגלות
 היא אומרת אמרתי (הושע ב') אשובה אל אישי הראשון כי טוב
 לי אז מעתה, וכן אמרו חז"ל (ר"ה כ"ג:) מעולם לא ראתה חמה
 פגימתה של לבנה כי כל זמן שהיא הולכת נגד פניה היא מקבלת
 אורה וכשהיא הולכת לאחוריה יש לה פגימה וחסרון, כי החמה אינה
 יכולה לראות ולהביט בה לכן תמיד היה דוד חושב מחשבות לתקן
 אותה כי היא מדתו ולכן נשבע חי ה' (תהלים קל"ב) אם אתן שינה
 לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב,
 וזאת היא התמיה של שלמה המלך עליו השלום שאמר (משלי ל')
 דרך הנשר בשמים כי טבעו הוא לפרוח עד לשמים ונשרפו נוצותיו
 ונופל לארץ ויושב עד שגדלים נוצותיו והכנפים שלו צומחים וחוזר
 ופורח עד לשמים ובודאי היא תמיה גדולה מי שנשרף פעם אחת
 לא ילך פעם שנית ומכ"ש יותר, אלא להיות שיש ארבע חיות
 במרכבה ואריה מאבא וניצוץ שור מאימא וניצוץ אדם מזעיר וניצוץ
 נשר מנוקבא והכל מיצירה הם באים כי ניצוצי העופות לעולם נמצא
 כי הנשר טבעו וניצוצו כמו מלכות בית דוד היא תורה שבעל פה
 רוצה להתדבק בתורה שבכתב הוא נקרא השמים והארץ היא מלכות
 טבעה לעלות למעלה אל ז"א בעלה וחשק שלה הוא גדול מאוד
 שנאמר (שה"ש ג') בקשתי את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו,

ומפני שניצוץ דוד היה במלכות הנקראת נשר כיון שראה התורה שבכתב רקד כנגדה בשמחה גדולה בכל עוז וכן בכל פעם שרואה את התורה, ולכן מיכל בת שאול נענשת על זה] וגם תלמיד אחד ששחק נענש ומת באותה שנה, כי כן דרך הכסילים לשחוק על מה שאינם מבינים אוי לו ואבוי לו שיהיה נענש על זה. הנה כל מי שיראת אלקים בלבו יעשה ויזהר שיראה כשמוציאים הספר תורה מן ההיכל או כשמחזירים אותו להיכל מיד ילך בזריזות כנגדו ויחבק וינשק אותו באהבה רבה וברחימו ובחשקה גדולה, כי מימות יהושע בן נון אנחנו עומדים במדרגת הלבנה ומי שיש לו עינים בראשו יבין מעצמו וה' יצוה אתנו את הברכה חיים עד העולם אמן :

מעשה רב שאירע במגולגל אחד בזמן מורינו
ורבינו הרב הקדוש המקובל האלקי
כמהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה לידע
ולתודיע כי אית דין ואית דיין ואין שכתה לפני
כסא כבודו יתברך והכל ביושר ובמשפט מאריך
אפו לרשעים וגוכה דיליה :

ומעשה שהיה כך היה בזמן הרב הקדוש והטהור המקובל האלקי
כמהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה בצפת תוב"ב באשה
אחת אלמנה שנכנס בה רוח אחד וציער אותה צער גדול ונכנסו
בני ארם אצלו ודברו עמו והוא משיב לכל אחד ואחד על מה ששאל
לו, ובין כך נכנס חכם אחד אצלו מתלמידי האר"י ושמו חכם רבי
יוסף ארזין ואמר לו הרוח להחכם ברוך הבא אדוני מורי ורבי אינו
זוכר אדוני כשהייתי תלמידו במצרים זמן רב ושמי פלוני ושם אבא
פלוני מיושבי מצרים והכירו החכם והלך, וכראות קרובי האשה
צערה וכאבה כי גדול הוא עד מאוד, הלכו אצל הרב כמהר"ר יצחק
לוריא זלה"ה וחלו פניו שיוציא רוח זה מן האשה, ולהיות שלא היה
לו פנאי באותה השעה לילך שלח תלמידו מהר"ר חיים ויטל ז"ל
ומסר לו כוונה בשמות וצוהו שיגזור עליו נידויים וחרמות ויוציאו
בעל כרחו, וכיון שנכנס מהר"ר בפתח הבית מיד הפכה האשה פניה
ממנו לכותל, אמר לו מהר"ר חיים ז"ל רשע למה הפכת פניך ממני,
השיב לו הרוח ואמר איני יכול להסתכל בפניך שהרשעים אינם

יכולים להסתכל בפני השכינה, מיד גזר עליו מהרח"ו שיהפוך פניו ויעש כן, ודבר אתו מהרח"ו ושאל אותו לאמר מה חטאתך ועונך שהענישוך בעונש גדול וכבד כל כך, השיב לו ואמר לפי שחטאתי באשת איש והעמדתי ממזרים והנה זה לי כ"ה שנים שאני הולך בזה הצער נע ונד בארץ ואין לי שום מנוחה כי שלשה מלאכי חבלה הם הולכים עמי אל כל המקומות אשר אני הולך ומענישים אותי ומכין אותי ומכריזין לפני ככה יעשה לאיש אשר הדבה ממזרים בישראל, ואלו הג' מלאכי חבלה הם רמוזים בפסוק (תהלים ק"ט) הפקד עליו רשע ושטן יעמוד על ימינו, ואמר הרוח למהדח"ו אינך רואה מלאך אחד מהמלאכים שעומד על ימיני ואחד על שמאלי ומכריזין והשלישי עומד ומכה אותי מכת מות, א"ל הרח"ו והלא אחז"ל (ד"ה י"ז). משפט דשעים בגיהנם י"ב חדש, השיב לו הרוח ואמר לו אינך יודע הבנת זה המאמד שמה שאחז"ל משפט רשעים י"ב חדש פירושו הוא לאחר שסבלו כל העונשים חוץ לגיהנם, אזי מכניסים אותם לגיהנם ושם עומדים י"ב חדש ומלבנים ומכבסים אותם כדי להוציא מהם כל כתמי הנשמה כדי שיהיו מזומנים ומוכנים ליכנס לגן עדן, והוא משל לרופא מומחה שנותן בתחילה סממנים קשים וחרिפים על גבי המכה האוכלים בשר החי ואחד כך בשאכלו בשר החי שבמכה הוא נותן על המכה מטלית ואספלנית הטובות המקררים והמגדלים את הבשר כבדאשונה, כך הוא ענין של גיהנם כי צער של גיהנם אינו חלק א' מששים חלקים שסובלת הנפש החוטאת קודם לגיהנם, ושאל לו הדח"ו איך היתה מיתתו וא"ל מיתתי היתה בחנק שאעפ"י שד' מיתות ב"ד בטלו דין ד' מיתות לא בטלו (כתובות ל'). שאני כשיצאתי מאלכסנדריא של מצרים בספינה אחת ללכת לעיר ראשי"ט פגעה ספינתי במקום שנכנס הנילוס בים ושם נטבעה הספינה שהייתי בה ונטבעתי בתוכה, אמר לו הרב כמה"ר חיים וויטאל זלה"ה ולמה לא אמרת הודוי והתודית על עונך בשעת יציאת נפשך מגופך שמא היה מועיל לך, השיב לו הרוח אי לי שלא היה לי זמן להתודות כי תכף חנקו אותי המים בגרוני גם כי תכף בטביעת הים נטרפה דעתי, גם שאל לו הרב מה נעשה בך אחר יציאת נפשך, השיב לו הרוח ואמר תדע כי נודע הדבר בראשי"ט מטביעת הספינה ותכף יצאו היהודים שבראשי"ט על שפת הנהר והוציאו את כל היהודים

שנטבעו בספינתי וקברו אותנו בבית החיים, ותכף ומיד כשהלכו
היהודים מבית החיים בא מלאך אחד אכזרי ושבט של אש בידו
והכה באותו השבט על קברי, מיד נבקע הקבר מן ההכאה הגדולה
אשר היתה כל כך גדולה וחזקה עד למאד, מיד אמר לי המלאך
רשע קום לדין, מיד לקח אותי ושמני בתוך כף הקלע וקלע אותי
בפעם אחת מן העיד דאשי"ט עד לפני הפתח של גיהנם שבמדבר
(עדובין י"ט.), ואני בנפילתי שמה לפני הפתח של גיהנם יצאו
מגיהנם אלפי אלפים נשמות של רשעים הנדונים בגיהנם וכלם צעקו
כנגדי וקללו אותי ואמרו לי (שמואל ב' ט"ז) צא צא איש הדמים
צא מכאן רשע עוכר ישראל אין אתה כדאי עדיין ליכנס פה ועדיין
אין לך רשות ליכנס לגיהנם, אני הלכתי מהר להר ומגבעה לגבעה
ואלו השלשה מלאכי חבלה הולכים עמי תמיד ומכריזין לפני ומכין
אותי תמיד ובכל עת ורגע יפגעו בי מלאכי חבלה אחרים, גם רוחות
רעות כשמעם הכרוז אשר מכריזין לפני הוסיפו לירות בי גם הם,
זה מושך אותי אצלו מכאן וזה מושך אותי אצלו מכאן עד שמתפקקין
כל חליות נשמתי. וכן הלכתי נע ונד בארץ עד שבאתי להורמיו,
והיא עיר גדולה קרובה לארץ הודו מן בבל והלאה, והיתה כונתי
ליכנס לאיזה גוף של יהודי כדי להנצל מאלו המכות והצרות, וכיון
שראיתי אותם היהודים שהם רשעים וחטאים לה' מאוד בוועלי גויות
זנדות ושאר עבירות ולא יכולתי ליכנס בשום אחד מהם מרוב רוחות
הטומאה ששוכנים בתוכה ובסביבותיה, ואם הייתי נכנס בתוך אחד
מהם הייתי מוסיף טומאה על טומאתי ונזק על נזקי, לכן חזרתי
והלכתי מהר לגבעה ומגבעה להר שנים רבות עד שבאתי למדבר
יהודה ושם מצאתי אילה אחת מעובדת ומדוב צערי נכנסתי בה,
וזה היה אחר שבע שנים שעברתי צרות ורעות דבות, כאשר נכנסתי
בגוף האילה הזאת היה לי צער גדול עד למאוד לפי שנפש האדם
ונפש הבהמה אינם שוים זה לזה שזו הולכת זקופה וזו הולכת רבוצה
וגם הנפש של בהמה היא מלאה וזהמה ומאוסה וריחה רע לפני נפש
האדם, גם מאכלה אינו מאכל אדם, ועוד שהיה לי צער גדול
מהעובר שבמעיה וכן האילה היה לה צעד גדול עד למאוד מחמת
ששלשה נפשות אינם יכולים יחד וצבתה בטנה מחמת נפשה ורצתה
בהרים ובסלעים מרוב צערה עד שנבקע כריסה ומתה, אזי יצאתי

משם ובאתי לעיר שכם שבארץ ישראל ונכנסתי בתוך כהן אחד יהודי, ותכף אותו הכהן שלח אחרי הקדשים והגלחים של ישמעאלים ולרוב הלחשים של כחות הטומאה והקמיעות אשר תלו בצוארי לא יכולתי לעמוד ולסבלם ויצאתי משם תכף ומיד, אמר לו הרב וכי כלום יש ממשות בכוחות הטומאה להרע או להטיב מאליהן, א"ל לא אלא שבשביל שהגלחים הכניסו בהשבעתם כ"כ הרבה רוחות הטומאה בגוף אותו היהודי הכהן עד שראיתי שאם אוסיף לעמוד שם יתדבקו בי כל אותן הרוחות לכן לא יכולתי לעמוד עמהם, תכף ומיד ברחתי משם ובאתי לצפת תוב"ב ונכנסתי בגוף האשה הזאת וזה לי היום כ"ה שנים שאני הולך בזה הצער. אמר לו הרב עד מתי יהיה לך זה הצער וכי אין לך תקומה, השיב לו הרוח עד שימותו הממזרים אשר הולדתי, כי כל זמן אשר הם חיים וקיימים אין לי תקנה, וכל אשר היו שם עם רב מאוד בכו כולם הרבה בכי כי נפל פחד ואימה וחרדת הדין עליהם ונעשה התעוררות גדול בכל המדינה מאותו המעשה. אמר לו הרב מי נתן לך רשות שתכנס באשה הזאת, השיב הרוח ואמר לנתי לילה אחת בביתה ובאשמורת הבוקר קמה זאת האשה ממטתה ורצתה להוציא אש מן האבן ומן הברזל והסמרטוט לא רצה לאחוז בו הניצוצות והפצירה עד מאד ולא עלה בידה ונתכעסה והשליכה הברזל והאבן מידה לארץ בכעס ואמרה תהא לשטן, ומאותה מלה של השטן היה לי רשות להכנס בה כי המלאכי חבלה נתנו לי הרשות הזה, אמר לו הרב וכי בשביל זה העון נתנו לך רשות ליכנס בגופה, השיב הרוח ואמר גם על שזאת האשה אין תוכה כברה שהיא אינה מאמנת ביציאת מצרים כלל, ובליל פסח שכל ישראל הם שמחים ואומרים הלל ומספרים ביציאת מצרים היא בעיניה הבל והתול ושחוק וחושבת בלבה שמעולם לא היה הנס הזה, מיד אמר הרב לאשה מאמינה את באמונה שלימה שהקב"ה ברא שמים וארץ ובידו היכולת לעשות כל אשר הפך ואין מי שיאמר לו מה תעשה, השיבה לו ואמרה אני מאמינה בכל, עוד אמר לה הרב מאמינה את שהקב"ה הוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים השיבה היא הן, גם אמר לה הרב מאמינה את בכל זה באמונה שלימה ואת חוזרת בתשובה ומתחרטת על הראשונות ואמרה הן והתחילה לבכות, מיד גזר הרח"ו על אותו הרוח נידוי וגזר עליו

שלא יצא דרך שום אבר כי אם דרך האצבע קטנה שברגל שמאל
 כי הטעם הוא שמאבר שהוא יוצא אותו האבר מתקלקל ומתבטל
 לגמרי, גם כיון הרב בשמות שמסר לו רבו, ומיד נתנפח האצבע הקטן
 ונעשה כלפת ויצא דרך שם ופרח לו. והיה בא הרוח כמה לילות
 בחלוני הבית ובפתח להבהיל את האשה, וחזרו קרובי האשה אצל
 הרב והרב חזר ושלח את תלמידו הרח"ו ז"ל לבדוק המזווה אם היא
 כשרה אם לאו והלך ומצא את הפתח בלא מזווה כלל, מיד צוה הרב
 לקבוע מזווה בפתח וכן עשו ומשם ואילך לא חזר עוד הרוח לבוא;
מעשה היה בצפת בזמן מורינו האר"י ז"ל בבחור אחד בן אחותו
 של החכם רבי יהושע בן נון והוא בן שמונה עשר שנים
 והיה יושב בישיבה, וראה אותו הרב זלה"ה ואמר לאביו של הבחור
 דע כי בנך יש בו רוח אחת ולא תפסיד הוצאות לרופאים, ואמר לו
 אביו ח"ו לא יש לו כי אם כאב לב לפעמים ויש לו עשר שנים
 בכאב הזה והוא מתרפא על ידי הרופאים וחזור לו הכאב וחזור
 ומתרפא וכן על זה הדרך, אמר הרב זלה"ה לאביו של הבחור עתה
 תראה ותדע שהוא רוח, מיד גזר הרב על הרוח ואז דבר הרוח ואמר
 שהיה לו עשר שנים מעובר בתוך אותו הבחור, ואמר הרב לרוח
 למה נתעברת כאן כל כך שנים, והשיב הרוח ואמר לו אני הייתי
 עני אחד מתושבי רומי והייתי מתפרנס מן הצדקה באותו הגלגול
 והיה זה הבחור באותו הגלגול גם כן גבאי צדקה וצעקתי אליו
 שיפרנסני ולא רצה לפרנסני ומתי ברעב וגזרו עתה בית דין של
 מעלה כי כמו שהוא המית אותי באותו הגלגול גם אני אהדוג אותו
 בזה הגלגול, אז גזר עליו הרב שלא יעשה שום נזק לאותו הבחור
 ושיצא ממנו, אז אמר הרוח להרב אם ירצה מעכ"ת שאצא ממנו עשו
 עמי תנאי אחד והוא כי אחרי צאתי שלא יראה בחור זה פני אשה
 שלשה ימים ואם יעבור התנאי אהרגנו, ויצא הרוח ושאל אביו של
 הבחור לבחור איך שלומך והשיב אני מרגיש בעצמי שאני טוב מאד,
 ואמר לו אביו בני כן הוא, וחזר ואמר הבחור לא אבי כי אני
 מרגיש בעצמי שאני טוב ביותר שלא כפעם בפעם שהייתי קודם
 על ידי הרפואות, וצוה מורי זלה"ה שמירה את הבחור שלא יגיתו
 אותו לצאת מבית המדרש ולא לבוא אצלו נשים כי אמר שהרוח
 הוא ערמן ושאל אותו התנאי שקשה לקיימו, ויום אחד היה ר"ח

ואני חיים הלכתי לעשות סעודה והנחתי במקומי למשמרת הרבי יהושע בן נון, וגם הוא אח"כ הלך והניח הבחור ובאו אמו ודודתו לראות הבחור וראו פניו ונשקוהו, באותה שעה חזר הרוח ונכנס בו וחנקו, ומפני היראה של אומות העולם שיאמרו שהרגוהו, עשה מורי זלה"ה קפיצת הדרך על שני קנים והלכנו לטבריא ברגע אחד וזה היה בין השמשות, ומטבריא עשה מורי זלה"ה תפלה שלא ישמע בין אומות העולם כדי שלא יפסידו כלל וכן היה, ואחר שמונה ימים חזרנו לצפת תוב"ב:

מעשה בצפת תוב"ב ג"כ בזמן מורי זלה"ה. יום אחד שהיינו בבית מדרשו של מורי זלה"ה הביאו אשה אחת לפניו לדעת אם היא חולה או אם נתלבש בה איזה רוח, ואמרו למורי זלה"ה שהיא היתה בלי שום חולי וכאב ופתאום נהפכה כך והיה נרגז כל גופה וראה מורי זלה"ה הדפק שלה ואמר שרוח הוא שנתלבש בה ושלה אותה אל ביתה, ואמר לי שאלך בערב ואוציא אותו הרוח ממנה, גם כן אמר לי שנשמר ביותר מאותו הרוח מפני שהוא עורמן גדול וכשישאל שמו משקר עד ג"פ ונתן לי כוונות להוציאו, כי כן היה נוהג מורי לשלחני למעשה כזה והיה נותן לי טעם מפני שאני מבחינת קין צד שמאל של אדם הראשון שהוא גבורה ואין הדינין נמתקים כי אם בשרשם, ולכן היה לי כח זה. והנה אני לא הלכתי כי אם בין השמשות וזה היה יום ששי, והנה קודם שנכנסתי בבית אותה האשה אמר הרוח לעומדים שם תראו שעתה יבוא החכם רבי חיים להוציאני מכאן ונראה מה כחו ומה יכול לעשות, איני מפחד ממנו מה כח יש בידו להוציאני מכאן, וכשנכנסתי וראה הרוח פני ונתתי להם שלום עשה הרוח לי כבוד גדול וקם חצי גופו והתחיל לרתת ושאלתי לו מי הוא, והשיב אני פלוני ואמרתי לו שקר אתה מדבר אין זה שמך, וכן דבר שקר עד שלשה פעמים, ובפעם הרביעית אמר שמו האמתי כדברי מורי זלה"ה, ואז קרבתי לאזנו אמרתי מעט כוונות, ויתחלחל הרוח מאד והיה מדבר דברים קשים והיה רוצה לצאת עד שגערתי בו מאד ונתן לי אות שהיה רוצה לצאת דרך אצבע קטנה שברגל וזה היה שקר כי ראיתי אותו שכולו היה עומד בבית השחיטה והיה רוצה לצאת דרך שם ולכבות הנרות ולהזיק לעומדים שם, ובראותי זה גזרתי עליו גדוי שלא יצא דרך שם

והנחתי הדבר כך, והלכתי להתפלל ערבית בבית מורי זלה"ה ואחד שהתפללנו והלכו תחברים, ספרתי למורי זלה"ה כל העבודה, ואמר לי תמהני עליך על דבר זה שאתה אומר לי והלא אמדתי לך שתלך בערב ואתה למה הלכת בלילה שאז זמן שליטת כל הרוחות והקליפות ואינו זמן להפעיל בהם כלום לפי שאז זמנם ולפי זה לא יכולת לעשות שום תועלת, ובתוך אלו הרברים נחשך הזמן והיו יורדים גשמים, אז אמר לי מורי זלה"ה לך לשלום ולון והלך עמי מעט מה שלא עשה כן פעם אחרת, ואמר לי צדיך אתה לשמור עצמך מאותו הרוח מאד שהוא בכעס גדול עמך בשביל שאתה רוצה להוציא ממקומו, ואני רוצה לגלות לך דבר אחד, אבל אל תתגאה בעצמך והוא כי תראה הזכח שיש בך שהרי כמה קליפות בודחים ומפתחים ממך כי אפילו אם באים כל הקליפות שבעולם לא יוכלו להזיקך לפי שכשבאין להזיקך אם אתה מנער שולי בגדיך הכל יברחו ממך ואינם יכולים הקליפות לעמוד בפניך, אחד כך רציתי להלך לביתי שהוא דרך שוק היהודים והיה אז כמו שעה אחת בלילה, וכשרציתי לעלות אל השוק בא ונתקרב לפני כלב שחוד וגדול כחמוד אחד ונבהלתי ממנו ולא זכרתי שום כוונה כי בראותי זה נבהלתי ושכחתי הכל, והנה הלכתי בצער גדול וכשהייתי קרוב אצלו במקום צד גדר מזה וגדר מזה והיה לילה וחושך וגשמים ולא הייתי יכול לחזור מפחד הסובאש"י, וגם כי הקליפות הם אחוריים ונדבקים ומזיקים יותר מהפנים, וכעבדי כנגד הכלב והנה צעק הכלב בקול גדול מאד קול אחד ונבהלתי ונפלתי על הארץ ונגעה ידי ביד הכלב, וקמתי ומצאתי שולי בגדי מלאים טיט ונערתי אותם שלא בכוונה, והנה ברח הכלב תכף ומיד ולא עמד עוד בפני, והלכתי לביתי וידי שנגעה ביד הכלב נתיבשה, והנה הלכתי לבית מורי זלה"ה ואמר לי לא אמדתי לך שתנער שולי בגדיך, וגם עשיתי לך לזיה ולא נכנסתי לביתי עד שראיתי שכבר נכנסת בביתך ולבי היה עמך, ואז החזיק מורי ז"ל בידי והנה שבה כבתחלה, אח"כ נתן לי מורי זלה"ה כוונות אחרות והלכתי ודברתי באוזן האשה שהרוח בה ולא היה הרוח רוצה לצאת, והלכתי למורי זלה"ה וספרתי לו זה ואמר לי שהרוח עשה כאשר גזרת עליו שלא לצאת, וגם נתן לי כוונות אחרות והם כתובים במקומם, והלכתי אצל האשה והתחיל הרוח לרתת ואמרת

באזון האשה אותם הכוונות, ושאלתי את הדות מאיזה מקום נכנסת בבית והשיב כי נקב קטן היה בקיר ומשם נכנס כי לא היה יכול ליכנס מן הפתח מפני שהיה שם מזוזה כשרה, ולא דרך החלונות כי אינם לבוא ולצאת בני אדם ואינם חייבות מזוזה, גם שאלתי אותו באיזה אופן נכנס באשה זאת ואמר שהוא ישב באותו הבית שלשה ימים קודם שנכנס באשה והיה מבקש באיזו עלילה יכנס בה, עד שליל ששי רצתה אותה האשה לקום ולהשכים למלאכתה וכשהיתה מכה בברזל ובאבן להוציא האש הדות היה יושב על האבן והאשה היתה מכה ולא היו יוצאים ניצוצות ואחד שטרחה הרבה ולא יצא אש השליכה מידה הברזל בכעס, ואז נכנסתי בה כי מצאתי פתח פתוח ליכנס בה, ואחד כך שאלתי מה היה עושה אותם השלשה ימים שהיה בבית, ובאיזה מקום היה יושב והשיב כי הוא היה מתחבא בתוך קנה אחד שתולים בה הנרות ונכנס תוך הקנה, מפני שבאו השומדים הממונים עליו ונכנס שם ולא מצאוהו, ואמרתי לו תן לי אות שזה אמת, השיב לי האות הוא כי יום פלוני אכלתם דבר פלוני ויום פלוני דבר האשה עם בעלה כך וכך והוא השיב לה כך וכך והם הודו שכן הוא, ואחד כך עשה לו התרה על הנדוי שגזר עליו ואז יצא והלך לו על ידי הכוונות שמסד לו דבו זלה"ה:

מעשה בדמשק בזמן הרב רבי חיים ויטאל זלה"ה, בת היקר ונעלה רבי רפאל ענף בהיותה עדיין בתולה בבית אביה ערב שבת בין השמשות אכלה דאש דג אחד ותכף נתעלפה ונפלה על ערש דוי וכסו פניה והדליקו שתי נרות כמנהגם מדי שבת בשבתו, והנה אביה ואמה והמשדטים העומדים שם בראותם כן נכשלו ונתמהו, גם היה שם רבי יעקב אלימאן אשכנזי, והנה קודם שקדש היום שמעו קול אחד מדבר מתוך פיה של אותה הבת וקראו לדבי רפאל וא"ל שיקרב אצלה ואז כשקרב אמד לו למה לא תקנת כי אם שתי נרות הללו, והשיב רבי רפאל ואמר לו כי כן מנהגו בכל שבת ושבת ואמד לו הרוח כי שבת זה אינו כשאר השבתות כי צריך להוסיף שמחה ואמר אל רפאל שיתקן נר אחד וכן עשה והדליקו אז הנרות, אחד כך שאל כסא אחד לאליהו הנביא זכור לטוב ושאל כסא אחד להחכם רבי יוסף קאדו ז"ל וכסא אחד לרבי יצחק קאדו ז"ל וכן עשו עד ז' כסאות לז' חכמים ואח"כ שלח אותם לבית הכנסת להתפלל ערבית

משמרה ואמר הרוח החכם רבי יעקב אבולעפיא אבל הוא בצפת, והחכם רבי הושעיהו פינטו ותקרא את החכם ר' יוסף מטארוך שהוא איש תם, ואמר לו החכם ואקרא גם את החכם רבי י' נ', ואמר לו הרוח לא תקרא איש זה שהוא מגונה כי אעפ"י שהשירים שעשת משמחים אלקים ואדם והם מקובלים לפני ה' עם כל זה יש לו גנות בהיותו אוכל על שלחן מזבח ה' בראש מגולה בעראקייא אדומה עליה לבד וזרועותיו מגולים ויושב עם ערטלאין ואוכל ושותה הוא והם ואינו נוהר בחברות ערטלאין, ואח"כ הלך הרח"ו לתפלה ויצא מבית הכנסת ואכל סעודתו ולא בא אצל הרוח, וכשבא זמן המנחה רצו לילך אחריו וצוה הרוח שלא יקראו אותו ואמר תראו שהחכם הרח"ו נוהג עמי גאה שהמתין עד שאני אקרא, וכבר אמרתי לו שיבא תכף אחר התפלה, והנה כבר פרשתי לו כל דברי שליחותי ויצאתי ידי חובתי והוא המפסיד במה שאמרתי לגלות לו ואני הנני עולה למחיצתי, ובשעת המנחה היה דורש בעל תורה אחד בבית הכנסת של הספרדים ואמר הרוח תראו איש זה הדורש מה הוכיח לבני אדם מן העבירות והוא מלא כמה עבירות כזה וכזה עשה בזמנו, ובהגיע זמן ההבדלה אמר להם תאמרו ההבדלה כי בא זמן יצאתי מכאן למחיצתי, וגם אמר להם הנה בבקר יבא החכם הרח"ו לדבר עמי ותאמרו לו כי היום שהיה שבת היה לי רשות לגלות לו סודות שעדיין לא שמע אותם וכבר אמרתי זה לו ולא בא, ואמרו ההבדלה ושתק הרוח. והנה בבקר בא החכם הרח"ו ואמרו לו כל מה שצוה הרוח ולא דבר עמו מאומה, והחכם הרח"ו קרא ליהושע אלב"ו ובא לפניו ונתן לו כוונה כדי שיבא הרוח ויצא דרך אצבע קטנה של אותה בת, אחר כך היתה מדברת אותה הבת דברים מחולפים ובא החכם רבי יעקב אבולעפיא מצפת, וכששמע המעשה הלך לדבר שם עם הרוח ומצא שהדברים אינם מכוונים, וסיפר זה אל רבי חיים ואמר לו כי אותו הראשון היה של חכם גדול והיה של קדושה וכל דבריו הם אמתיים וכבר יצא והלך לו, ומה שהנערה אומרת עכשיו הוא כי בכל מקום שהקדושה שורה שם מניח רושם והטומאה חושקת לידבק שם ולכן בצאת אותו הרוח הקדוש ממנה נכנס גיצוץ אחר דסטרא אחרא שם ולזה אין בדבריה ממשות, והנה בצאת אותו הרוח הנזכר לעיל מן הנערה נשארה טובה ובריאה כמו קודם:

אחרי הימים האלה נזרמן ששאל כמהר"ד חיים ויטאל ז"ל להאר"י
 ז"ל הבנת התוספתא של תרין אודוילאין דאילתא עברו קמאי
 רעותא דניחא לי וכו' ושמע קלא דאמד אבדהם ויצחק היו וכו',
 והוא מובא בזוהר פרשת מצודע דף כ"ה ע"ב, א"ל האר"י זצ"ל
 בחיך רבי חיים שתגיה אותי בכאן שלא אפרשנה לך ויונעם לך וגם
 לי ולכל העולם שסוד גדול יש בכאן ואינם רוצים שאגלה אותה,
 א"ל מוכרח אתה שתגלתה לי וחזר וא"ל דאה שאם אגלה אותה לך
 סופו שתתחדט עליו חרטה גדולה ואני מתירא בך, אבל אני מוכרח
 ומצווה שלא למנוע ממך כל מה שרצונך ישאלני על כן אני מזהיך
 שתניחני מלפרש לך זו התוספתא, ענה מהרח"ו ז"ל ואמד אני רוצה
 שתפרש אותה לי עכ"פ, אזי פידש לו התוספתא וגילה לו סודה
 ואחר שגילה לו אמר כבר יצאה הגזירה שימות האר"י ז"ל באותה
 שנה מחמת שגליתי לך זה הסוד, אתה בעצמך גרמת לך זה ההיזק
 שאם לא היית מפציר בי כל כך לא הייתי מגלתה לך ולא היו
 מענישים אותי גן השמים וכבוד דמזתי לך כמה פעמים ואתה לא
 רצית ליתן לבך לדברי, ועתה אין אני חס עלי ולא על בני ביתי
 אלא עליכם אני מצטער איך אניה אתכם בלי שלימות תקוניכם.
 וזה הסוד עדין לא זכינו אליו והוא ביד הרח"ו ואינו מגלתה עד עת
 בא דברו מהקב"ה, אז נתעצבו התלמידים אל לבם ואמדו הלואי לא
 היינו שואלים דבר זה.

אח"כ עשה הרב האר"י הסג"ד אחד לאלו עשרה החברים ותיקן
 חדרים לנשים וטף בפני עצמן באותו החצר של בית ההסגר
 עצמו, ולסוף חמשה חודשים נפלה קטטה בין הנשים בערב שבת
 והנשים הגידו אותן לבעליהן ונמשך עד שהחברים נתקוטטו, והרב
 זלה"ה תמיד היה מזהירם על האהבה והאחוה שיהיה ביניהם תמיד
 אהבה ואחוה ושלוש, ובאותו היום עברו על דבריו בעונותינו הרבים.
 ולעת ערב יצא עם החברים לקבל שבת וחזר לבית הכנסת סד וזעף
 וישב כל זמן התפלה באנינות, ומהרח"ו כשראה אותו סגנון
 נבהל עד מאד כי לא היה מנהגו לעשות כן, לאחד שסיימו הכל
 התפלה הלך מהרח"ו אליו ואמד לו רבינו למה ראינוך כל זמן
 התפלה הזאת באנינות ומד נפש, א"ל האר"י מפני שראיתי את ס"מ
 כשהלכתי לקבל את השבת גם אמר זה הפסוק (שמואל א' י"ב) גם

אתם גם מלככם תספו, מכאן נראה שכבר נחתם גזר דינו בעו"ה ולא נחתם אלא בעבור קטטה שנעשתה בין החברים שכל זמן שהיה שלום ביניהם לא היה לו שום בית כניסה לקטרג. וכך היה בעו"ה שבאותה שנה נתבקש בישיבה של מעלה מוריניו ורבינו ועטרת ראשינו וגם חמשת החברים עמו וחיי לישראל שבקו. וקודם פטירתו אמר להר"י סאגיס שיזהרו החברים שלא לקראות בזאת החכמה לפי שעדיין לא היו שלמים בה ות"ו יבואו לידי קיצוץ ואם יהיה זכות בדור שהוא יבא וילמדם, והשיבו לו ואמרו לו איך אפשר זה שהרי כשיבא מר אז נהיה אנחנו זקנים והוא יהיה קטן ואיך נתלמד והשיב להם שיהיה בחלום או בהקיץ או באיזה אופן שיהיה. ובשעת פטירתו נמצא לפניו הרב רבי יוסף הכהן וא"ל הרב שאם היה זכות בדור באותה שנה היתה שנת גאולה וקץ אמיתי שמימי הרשב"י לא היה כמותו, ואז אמר הרב (בראשית ל"ח) ותוסף ותלד בן ותקרא את שמו שילה והיה בכז"ב בלדתה אותו. אח"כ א"ל צא מהר שאתה כהן, ולא נשאר לפטירתו כלום. ובצאת הר"י כהן יצאה נפשו בנשיקה. ואחר פטירתו באו החברים לעשות לו טבילה ותורידוהו לבית הטבילה ועמד בתוך המים, ואמרו לו ימחול האדון ונעשה לו טבילה מיד הרכין ראשו מאליו ועשה טבילה מעצמו:

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ד